

G E H E I M

ONDERZOEK VAN TWEE WVV-FUNCTIONARISSEN NAAR DE SCHEURING
IN DE COMMUNISTISCHE VAKBEWEGING VAN NEDERLAND.

S a m e n v a t t i n g

Twee functionarissen van het te Praag gevestigde secretariaat van het Wereldvakverbond hebben zich van 22 tot 29 oktober te Amsterdam opgehouden om een onderzoek in te stellen naar de scheuring in de communistische vakbeweging van Nederland. Uit de vragen die zij resp. aan bestuurders van de "oude" EVC en de EVC-1958 hebben gesteld, viel op te maken dat zij zich allereerst een beeld wilden vormen van de actuele betekenis der beide groeperingen in de sociaal-politieke verhoudingen van Nederland. Voorts hebben zij getracht vast te stellen over welke punten de meningsverschillen liepen, om van die basis uit een poging tot het lijmen van de breuk te doen. Zij distancieerden zich daarbij nadrukkelijk van argumenteringen, welke de CPN als derde partij in het conflict zouden betrekken. In dit verband maakten zij duidelijk hoe het WVV zich t.o.v. de communistische partijen verhoudt.

Bij de tegenstellingen tussen "oude" EVC en EVC-1958 is tijdens de besprekingen eveneens aandacht besteed aan een kwestie die momenteel weer opgeld doet in de CPN gelederen, nl. de infiltratie in het NVV.

De WVV-vertegenwoordigers - die geen succes met hun verzoeningspogingen hadden - brachten beide groepen onder het oog dat het WVV in deze kwestie niet over één nacht ijs zal gaan.

22 november 1958

G E H E I M

ONDERZOEK VAN TWEE WVV-FUNCTIONARISSEN NAAR DE SCHEURING
IN DE COMMUNISTISCHE VAKBEWEGING VAN NEDERLAND.

Op 21 oktober jl. arriveerden twee functionarissen van het WVV-secretariaat te Amsterdam. Zij waren van Praag naar Brussel gevlogen en hadden hun reis per trein voortgezet. Het waren:

1. Dominico BANCHIERI, Italiaan, geboren 11-11-1920 te Churo-Italië, werkzaam bij de financiële afdeling van het WVV-secretariaat te Praag, voormalig bestuurder van een bond van spoorwegpersoneel in Italië.
2. R.M.C. CLAIN, Fransman, geboren 22-2-1927 te Tananarive-Madagascar, een van de naaste medewerkers van L. SAILLANT, algemeen secretaris van het WVV. Hij vervult bij het WVV vooral werkzaamheden als tolk.

Voor zover bekend zijn beiden lid van de communistische partij.

Zij hadden hun komst niet van te voren aangekondigd; daarom was hun bezoek zowel voor de "oude" EVC als voor de EVC-1958 een verrassing (zij het ook dat beide groepen konden vermoeden dat het WVV-secretariaat een onderzoek ter plaatse zou komen instellen. De EVC-1958 had hier zelfs speciaal om verzocht).

Op 22 oktober vervoegden zij zich aan het kantoor van de "oude" EVC aan de Vondelstraat. De meeste verbondsbestuurders waren toen aanwezig noch bereikbaar; voor de avond van die dag kon echter een ontmoeting worden gearrangeerd.

Op het kantoor van de EVC-1958 aan de Prinsengracht 840, waar de twee WVV-ers diezelfde dag tegen 6 uur n.m. heen gingen, konden zij evenmin direct zaken doen. Ze werden echter telefonisch in contact gebracht met M. MEYER (de EVC-1958-specialist voor de buitenlandse verbindingen), die een afspraak maakte voor een bijeenkomst op 23 oktober te 13 uur n.m.

De twee genoemde vergaderingen, op de overeengekomen tijd doorgegaan, vormden de aanloop tot een aantal bijeenkomsten welke tussen 22 en 29 oktober in tegenwoordigheid van de twee WVV-functionarissen zijn belegd. Met de "oude" EVC hadden de gedele-

geerden contact in twee besprekingen met een aantal hoofdbestuurders op 22 en 27 oktober en in een drietal speciaal gearrangeerde bondsbijeenkomsten, resp. van de BNOP, de Chevofa en De Metaal. Op 23, 25 en 28 oktober voerden zij besprekingen met een aantal hoofdbestuurders van de EVC-1958.

De bedoelde Italiaan en Fransman verklaarden dat zij in opdracht van het WVV-secretariaat een onderzoek moesten instellen naar het ledental van de beide EVC-groepen en naar de invloed welke ieder daadwerkelijk uitoefent.

Uiteraard hebben de woordvoerders van de "oude" EVC en van de EVC-1958 de gelegenheid aangegrepen tegenover de WVV-afgezanten hun eigen standje zo goed mogelijk te verdedigen. De bestuurders van de "oude" EVC vooral hebben voortdurend gepoogd de aandacht van de gedelegeerden te vestigen op de oorzaak van de scheuring. Zij stelden in dit verband steeds opnieuw de manipulaties van Paul de GROOT in het licht. De WVV-vertegenwoordigers echter brachten hiertegen in dat zij zich niet wilden mengen in de verhouding tussen de Eenheidsvakcentralen en de CPN. Zij zouden dan ook niet ingaan op het betoog van de "oude" EVC dat de CPN de scheuring had veroorzaakt, noch op de beschuldiging van de EVC-1958 dat BRANDSEN de EVC in zijn strijd tegen de CPN had willen gebruiken.

Zij zeiden dat dergelijke argumenten bij de gedachtenwisseling in het WVV onbruikbaar waren, aangezien het WVV de betrekkingen tot een communistische partij niet relevant acht voor het lidmaatschap van het WVV. Naar zij verklaarden zijn aanhangers van diverse wereldbeschouwingen in het WVV vertegenwoordigd. Een vakbond kan dus niet op partij-politieke motieven in gebreke worden gesteld. In principe is het WVV bereid elke organisatie, die wil samenwerken, welkom te heten. Het hele streven van het WVV is er juist op gericht tot één wereldomvattend verbond van werknemers te komen. Eventuele discriminatie van een aangesloten bond zou daarom alleen op grond van afwijkende vakbondspolitiek kunnen plaats hebben.

Het onderzoek van de beide WVV-functionarissen was er dan ook kennelijk op gericht ten bate van het WVV-secretariaat een

betrouwbaar beeld te verkrijgen over:

- 1e. de actuele betekenis van elk der twee EVC-groepen in Nederland;
- 2e. de verschillen in vakbondspolitiek tussen de beide groepen en de mogelijkheden van herstel der eenheid.

Ad. 1. De gedelegeerden stelden de volgende vragen:

Hoeveel leden telde de "ongedeelde" EVC, hoeveel leden hebben beide groepen thans ?

Hoe verhoudt zich het ledental t.o.v. het totale aantal arbeiders in Nederland ?

Hoe is de verhouding van het ledental t.o.v. dat van de "reformistische" vakbonden ?

In hoeverre zijn de Nederlandse werknemers in vakverenigingen georganiseerd ?

Nemen de EVC of EVC-1958 deel aan het overleg inzake CAO's ?

Had de EVC vóór de scheuring perspectieven ?

Hoe is de situatie in dat opzicht thans ?

Bestaan er kansen gezamenlijk met anders-georganiseerd actie te voeren ?

Hoe zijn de ontvangsten aan contributies ?

Welke actie-programma's zijn ontworpen ?

Welke activiteiten (acties voor loonsverhogingen, stakingen, e.d.) zijn er na de scheuring ontwikkeld ?

De bestuurders van de EVC-1958 hebben deze vragen tamelijk waarheidsgetrouw beantwoord. Zij stelden de WVV-ers ook zonder terughouding in de gelegenheid de ledenadministratie en bescheiden van de penningmeesters te controleren. De woordvoerders van de "oude" EVC daarentegen legden tegenover de WVV-vertegenwoordigers een zekere aarzeling en tegenzin om in te gaan op vragen over ledentallen e.d. aan de dag. De bestuurders van de "oude" EVC weten dat hun ahang aanzienlijk geringer is dan van de EVC-1958 en hebben getracht dit feit te verdoezelen door een zeer optimistische opgave van ledentallen, welke zij evenwel niet met bewijzen konden staven.

In het vraag- en antwoordspel bij beide groepen over deze kwesties kwamen vaak allerlei details ter sprake. O.m. heeft de EVC-1958 te berde gebracht dat ze bij de twee grootste scheepswerven te Amsterdam een sterke positie inneemt. Daartegenover kon de "oude" EVC aantonen dat de bij haar aangesloten Chevofa bij enkele chemische bedrijven te Amsterdam procentsgewijze verreweg de grootste aanhang heeft. (Het gaat daar echter slechts om enkele honderden, bij de NDSM en ADM om duizenden arbeiders).

De EVC-1958 heeft verder niet nagelaten te wijzen op haar aandeel in de recente bouwvakstakingen. (Zoals bekend heeft de ABWB, de grootste EVC-bond, bij de scheuring praktisch in zijn geheel de zijde van de EVC-1958 gekozen). De voorzitter van de ABWB/EVC-1958, W. HARTOG, betoogde dat zijn bond op dit gebied zeer actief is geweest, actie-comité's heeft geleid, pamfletten uitgaf en geldinzamelingen organiseerde, terwijl de "oude" EVC hier in het geheel niet aan te pas is gekomen.

Ook hebben HARTOG c.s. aangevoerd dat zij de besluiten van de WVV-conferentie tegen de kernproeven (in juni 1958 te Berlijn gehouden) hebben uitgevoerd, o.m. door het verspreiden van pamfletten en het organiseren van een openbare vergadering met bekende sprekers op 22 oktober, terwijl er van de "groep REUTER-BRANDSEN" ook in dit opzicht niets is uitgegaan.

De WVV-vertegenwoordigers hebben ook zoveel mogelijk alles wat van beide kanten gepubliceerd is, verzameld. De "oude" EVC heeft na de scheuring nog een drietal nummers van het centrale maandblad "Werkend Nederland" uitgegeven (nl. in juni, augustus en oktober), de EVC-1958 heeft er in die periode twee voor haar rekening genomen (in april en november) het laatste nummer onder de naam "Strijdend Nederland". De maandbladen van de ABWB en De Metaal (de twee bonden waar de communistische vakbeweging hoofdzakelijk op drijft) zijn echter uitsluitend van de kant van de EVC-1958 verschenen. Een groot aantal pamfletten heeft de ABWB-1958 voorts naar aanleiding van de bouwvakstakingen verspreid.

Ad. 2. Op de vraag welke de vakbondspolitieke verschillen tussen de beide groepen zijn, ontkenden de bestuurders van de "oude" EVC het bestaan daarvan. Zij zeiden dat een minderheid van het EVC-kader de scheuring op last van de CPN had bewerkstelligd, aangezien bepaalde EVC-voormannen als CPN-bestuurder in conflict waren gekomen met de partijleiding.

De woordvoerders van de EVC-1958 noemden - afgezien van de verhouding tot de CPN - vier verschilpunten met de "oude" EVC (De CPN en EVC-1958 spreken van de "groep BRANDSEN c.s."; zij stellen zich immers op het standpunt dat de EVC-1958 geen nieuwe organisatie is doch de ware voortzetting van de oorspronkelijke EVC):

- a. De "groep BRANDSEN c.s.", is, anders dan de EVC-1958, tegen de oprichting van actie-comité's;
- b. Deze "groep" ziet de EVC niet als middel, doch als doel en kant zich dan ook tegen het streven naar eenheid met het NVV;
- c. Ze wil een erkende vakbond worden door het aanvragen van Koninklijke goedkeuring;
- d. Ze ontnemt elke zelfstandigheid aan de diverse bedrijfsbonden door een steeds verdergaande centralisatie, zich o.m. uitend in de invoering van een centrale EVC-contributie-zegel.

De WVV-vertegenwoordigers hebben deze punten aan de "oude" EVC voorgelegd, die zich hierop heeft verweerd, waarna de twee afgezanten uit Praag de gemaakte tegenwerpingen weer met de EVC-1958 bespraken.

Het kardinale punt van het lijstje betreft wel de zgn. "eenheid met het NVV". In de CPN-gelederen wordt deze kwestie de laatste tijd weer druk besproken. De CPN heeft reeds aangekondigd dat deze kwestie op het a.s. partijcongres in het middelpunt van de aandacht zal staan. De algemeen secretaris van de CPN, Paul de GROOT, neemt - zoals bekend - reeds jarenlang het standpunt in dat de EVC in het NVV dient op te gaan. Communistische invloed in het grootste vakverbond van Nederland zou hem naar hij meent, meer perspectieven bieden dan het kwijnende,

geïsoleerde bestaan van de EVC. De praktische verwezenlijking van dit streven echter laat in de politieke constellatie van Nederland voor de communisten vrijwel alles te wensen over, Toch heeft de CPN de overtuiging behouden dat zij realisering van deze "eenheid" ten dele zelf in de hand heeft. Daardoor ontstaan de paradoxale uitspraken waarin de CPN in één adem eenheid met het NVV bepleit en liquidatie van de EVC afwijst.

Van de kant van de EVC-1958 is tegenover de WVV-vertegenwoordigers dan ook betoogd dat de EVC-1958 - in tegenstelling tot de "groep BRANDSEN c.s." - geheel handelt in overeenstemming met de eenheidsprincipes van het WVV.

De "oude" EVC heeft van haar kant willen aantonen dat de CPN er op uit is de communistische vakbeweging in Nederland te liquideren. Mede ten bewijze hiervan verzocht zij de twee WVV-ers haar op 1 en 2 november te houden congres te willen bijwonen. Dezen hebben dit echter geweigerd. Wel informeerden zij naar de agitatorische eisen, die op het congres zouden worden geponeerd.

De WVV-afgezanten hebben de beide groepen voorzichtig gepolst over de mogelijkheden van een verzoening of minstens van samenwerking op basis van een gemeenschappelijk actieprogramma. De "oude" EVC was hier wel voor te vinden, doch zei de er van overtuigd te zijn dat de EVC-1958 dit niet zou mogen van de CPN. De bestuurders van de EVC-1958 wezen de suggesties van de WVV-ers geheel van de hand. Zij zeiden dat de leden een dergelijke krachttoer niet zouden begrijpen; algehele ineenstorting van de EVC zou hiervan het gevolg zijn. Bovendien lanceerden zij in dit verband de beschuldiging dat BRANDSEN c.s. er bewust op uit zijn de communistische vakbeweging naar de kelder te helpen.

De verzoeningspogingen van de WVV-ers hebben dan ook geen enkel effect gehad.

De WVV-ers hebben er geen misverstand over laten bestaan, dat het WVV-secretariaat in de "Nederlandse" kwestie niet over één nacht ijs zal gaan. Het beschouwt de scheuring in de communistische vakbeweging van Nederland als een netelige kwestie,

die nauw verband houdt met het bewaren van de eenheid in het WVV en dan ook niet op korte termijn met een uitspraak pro of contra kan worden afgedaan. Het WVV-secretariaat schijnt zelf tussen meerdere stromingen in de eigen organisatie te moeten laveren. In de loop van de vele, langdurige gesprekken met bestuurders van de communistische vakbeweging in Nederland hebben de WVV-vertegenwoordigers hierover wel het een en ander in bedekte termen losgelaten. Naar zij lieten doorschemeren staat het WVV-secretariaat onder zware druk van Sowjet-Russische zijde (Zoals eerder gemeld heeft de Sowjet-Russische WVV-secretaris BEREZIN van de aanvang af een vijandige houding tegen de "oude" EVC aangenomen en werd hij daarin gevolgd door de Tsjechoslowaakse vakbeweging. De Franse algemeen secretaris L. SAILLANT is hierbij als voornaamste tegenwicht opgetreden). Sommige WVV-leiders schijnen het voor de communistische zaak nuttig te vinden dat er in West-Europa, naast de CGT en CGIL, ook in Nederland een bij het WVV aangesloten vakcentrale blijft bestaan. Zij zouden derhalve gevoelig zijn voor het argument van de "oude" EVC dat Paul de GROOT de communistische vakbeweging wil opheffen. Ook wordt in het WVV de mening gehoord dat de statuten niet voorzien in uitsluiting, indien een aangesloten bond een conflict met de communistische partij zou hebben.

De bestuurders van de EVC-1958 hebben de WVV-afgezanten laten weten dat zij feitelijk hun geduld aan het verliezen zijn. Volgens hen behoort het WVV snel in te grijpen wanneer een aangesloten vakbond, zoals de "groep BRANDSEN c.s.", blijk geeft van "reformistische en rechtse opvattingen". Gebeurt dat niet, dan zou die groep gelegenheid krijgen een scheuring in het WVV te bewerkstelligen. De "oude" EVC heeft van haar kant echter juist aangevoerd dat haar eventuele uitstoting op politieke gronden verdeeldheid in het WVV te weeg zou kunnen brengen.

Uit de gegevens welke tot dusverre over de ontwikkeling van zaken zijn ontvangen, moet worden opgemaakt dat het WVV voor een dilemma staat. Het doen van een uitspraak in dit conflict, hoe ze ook uitvalt, kan nl. ongewenste repercussies

voor het WVV zelf hebben. Het is daarom niet verwonderlijk dat de twee WVV-functionarissen, zich hiervan kennelijk ten volle bewust, zijn ingegaan tegen de neiging van de beide EVC's om de tegenstellingen op de spits te drijven en de zaak definitief uit te vechten.

22 november 1958